

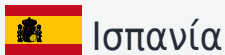
[Αρχική Σελίδα](#) > ... > [Οικογενειακά Και Κληρονομικά Θέματα](#) > [Ιδιοκτησία Στον Γάμο Και Στο Σύμφωνο Συμβίωσης](#) > [Περιουσιακές Σχέσεις Των Συζύγων](#) > [Spain](#)

Περιουσιακές σχέσεις των συζύγων

Περιεχόμενο που παρέχεται από

European Judicial Network
(in civil and commercial matters)

1 Υπάρχει στο εν λόγω κράτος μέλος προβλεπόμενο από τον νόμο σύστημα περιουσιακών σχέσεων των συζύγων; Τι προβλέπει;

1.1 Καθεστώς που καθορίζει ο νόμος: Κοινό αστικό δίκαιο και ειδικό δίκαιο της κάθε αυτόνομης κοινότητας

Δεν είναι ορθό να γίνεται λόγος για ενιαία νομοθεσία που διέπει το σύνολο της ισπανικής επικράτειας ούτε για ενιαίο καθεστώς ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, καθώς ορισμένες αυτόνομες κοινότητες, παράλληλα με το κράτος, έχουν δικαιοδοσία σε ζητήματα αστικού δικαίου (εντούτοις, οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων δεν περιλαμβάνονται πάντα στο πλαίσιο των ζητημάτων επί των οποίων μπορούν να νομοθετήσουν). Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι Ισπανοί πολίτες έχουν, πέραν της ισπανικής ιθαγένειας, μια ειδική «τοπική ιθαγένεια» (*vecindad civil*), βάσει της οποίας προσδιορίζεται αν κάποιος υπόκειται στο κοινό ή σε ειδικό αστικό δίκαιο ή σε τοπικό δίκαιο (άρθρο 14 του Αστικού Κώδικα).

Οι αυτόνομες κοινότητες με ίδιο σύστημα αστικού δικαίου είναι η Αραγονία, η Καταλονία, οι Βαλεαρίδες Νήσοι, η Ναβάρρα, η Χώρα των Βάσκων, η Γαλικία και η Βαλένθια, αν και η τελευταία δεν ρυθμίζει τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, καθώς ο σχετικός νόμος που ψηφίστηκε κρίθηκε αντισυνταγματικός από το Συνταγματικό Δικαστήριο (Tribunal Constitucional). Έτσι, οι πολίτες των υπόλοιπων αυτόνομων κοινοτήτων έχουν κοινή «τοπική ιθαγένεια» (*vecindad civil común*) (το άρθρο 14 του Αστικού Κώδικα ρυθμίζει τον τρόπο κτήσης της «τοπικής ιθαγένειας»).

Για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων —και προκειμένου να καθοριστεί αν θα εφαρμοστεί το κοινό σύστημα δικαίου ή το δίκαιο μιας συγκεκριμένης αυτόνομης κοινότητας— σε γάμο μεταξύ Ισπανών υπηκόων (χωρίς κανένα στοιχείο αλλοδαπότητας), κρίσιμοι είναι οι κανόνες διαπεριφερειακού δικαίου που περιέχονται στον Προκαταρκτικό Τίτλο του Αστικού Κώδικα (Título Preliminar del Código Civil) (άρθρο 9 παράγραφος 2 και άρθρο 16 του Αστικού Κώδικα):

- Αν οι σύζυγοι έχουν κοινή τοπική ιθαγένεια, εφαρμόζεται το καθεστώς του Αστικού Κώδικα.
- Αν οι σύζυγοι δεν έχουν κοινή «τοπική ιθαγένεια», εφαρμοστέο είναι το δίκαιο της «τοπικής ιθαγένειας» ή του τόπου συνήθους διαμονής ενός εκ των συζύγων, και το οποίο έχει από κοινού επιλεγεί από τους συζύγους σε επίσημο έγγραφο που καταρτίστηκε πριν από την τέλεση του γάμου. Ελλείψει τέτοιας επιλογής, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο του τόπου κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων αμέσως μετά την τέλεση του γάμου. Τέλος, ελλείψει κοινής συνήθους διαμονής, εφαρμοστέο είναι το δίκαιο του τόπου τέλεσης του γάμου.
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όταν οι σύζυγοι έχουν διαφορετική «τοπική ιθαγένεια», εάν και στις δύο αυτόνομες κοινότητες οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων διέπονται από το καθεστώς της περιουσιακής αυτοτέλειας (ενώ το εφαρμοστέο καθεστώς που προκύπτει κατ' εφαρμογή των προαναφερθέντων κανόνων είναι διαφορετικό), εφαρμόζεται το καθεστώς της περιουσιακής αυτοτέλειας που προβλέπεται στον Αστικό Κώδικα.

- Όταν ένας εκ των συζύγων δεν έχει την ισπανική ιθαγένεια ή το έγγαμο ζευγάρι έχει κάποιο δεσμό με άλλη

χώρα, το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται βάσει των διατάξεων του άρθρου 33 του κανονισμού (ΕΕ) 2016/33, το οποίο ερμηνεύεται κατά τρόπο ώστε, στις περιπτώσεις που ο κανονισμός αναφέρεται στην ιθαγένεια ως κριτήριο δεσμού, θεωρείται ότι, όσον αφορά τους Ισπανούς πολίτες, αναφέρεται στην «τοπική ιθαγένεια».

Ωστόσο, η «τοπική ιθαγένεια» (*vecindad civil*) είναι έννοια που εφαρμόζεται μόνο στους Ισπανούς πολίτες (άρθρο 15 του Αστικού Κώδικα) ως εκ τούτου, δεδομένου ότι δεν εφαρμόζεται στους αλλοδαπούς, ενεργοποιείται το άρθρο 33 παράγραφος 2, σύμφωνα με το οποίο το δίκαιο της ιθαγένειας αντικαθίσταται από το δίκαιο με το οποίο οι σύζυγοι συνδέονται στενότερα, δηλαδή το δίκαιο της εδαφικής ενότητας με την οποία οι σύζυγοι έχουν τον στενότερο δεσμό.

1.2 Καθεστώτα ρύθμισης περιουσιακών σχέσεων των συζύγων που εφαρμόζονται ελλείψει συμφωνίας μεταξύ τους βάσει του Αστικού Κώδικα και της εκάστοτε νομοθεσίας αυτόνομης κοινότητας

Για τον σκοπό του προσδιορισμού του καθεστώτος ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων σε περιπτώσεις στις οποίες δεν έχει συναφθεί σχετική συμφωνία μεταξύ τους, εφαρμόζονται συμπληρωματικοί κανόνες δικαίου, ανάλογα με το εφαρμοστέο εσωτερικό σύστημα αστικού δικαίου:

- Αστικός Κώδικας (εφαρμόζεται εκτός εάν εφαρμοστέα τυγχάνει η νομοθεσία της Αραγονίας, της Καταλονίας, των Βαλεαρίδων Νήσων, της Ναβάρρας, της Χώρας των Βάσκων, της Γαλικίας): κοινοκτημοσύνη αποκτημάτων (*sociedad de gananciales*) (άρθρα 1344 και επ. του Αστικού Κώδικα). Σύμφωνα με αυτό το καθεστώς, τα αποκτήματα και τα οφέλη που αποκτώνται από κάθε σύζυγο καθίστανται κοινή περιουσία των συζύγων. Η προσωπική περιουσία κάθε συζύγου ουσιαστικά περιλαμβάνει την περιουσία που ο σύζυγος έφερε στον γάμο και την περιουσία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου από χαριστική αιτία ή σε αντικατάσταση προσωπικού περιουσιακού στοιχείου. Η κύρια κατοικία που αποκτήθηκε πριν από τον γάμο διέπεται από ειδικό καθεστώς, σύμφωνα με το οποίο, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν πριν από τον γάμο (τα οποία αποτελούν πάντα μέρος της προσωπικής περιουσίας), μετατρέπεται σε κοινή περιουσία κατ' αναλογία προς τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν μετά τον γάμο και αντλήθηκαν από κοινούς πόρους των συζύγων. Σε περίπτωση αμφιβολίας, τεκμαίρεται ότι η περιουσία ανήκει σε αμφοτέρους τους συζύγους από κοινού. Κατά τον ίδιο τρόπο, στο πλαίσιο του καθεστώτος κοινοκτημοσύνης ρυθμίζεται και η ευθύνη όσον αφορά την περιουσία που αποκτάται μέσω της συνήθους επαγγελματικής, καλλιτεχνικής ή εμπορικής δραστηριότητας. Εάν υπάρχουν χρέη τα οποία βαρύνουν τον έναν σύζυγο μόνο, καταρχήν ευθύνεται μόνο αυτός ο σύζυγος με την προσωπική του περιουσία εάν αυτή δεν επαρκεί, οι πιστωτές μπορούν να προβούν σε κατάσχεση της κοινής περιουσίας. Ωστόσο, σε αυτή την περίπτωση, ο έτερος σύζυγος μπορεί να αιτηθεί τη λύση του καθεστώτος κοινοκτημοσύνης, οπότε, στο πλαίσιο της κατάσχεσης, η κοινή περιουσία αντικαθίσταται από το μερίδιο του οφειλέτη συζύγου σε αυτήν από το σημείο αυτό και έπειτα, στον γάμο εφαρμόζεται το καθεστώς της περιουσιακής αυτοτέλειας. Οι σύζυγοι διαχειρίζονται την κοινή περιουσία από κοινού [αν και σε καθημερινή βάση —δηλαδή κατά την άσκηση «οικιακής εξουσίας» (*potestad doméstica*)— μπορεί να τη διαχειρίζεται οποιοσδήποτε εκ των συζύγων]. Η διαχείριση της προσωπικής περιουσίας αποτελεί ευθύνη του συζύγου στην κυριότητα του οποίου αυτή ανήκει (εντούτοις, υπάρχουν ειδικές διατάξεις σχετικά με την οικογενειακή οικία, καθώς, ενώ μπορεί να ανήκει στον έναν σύζυγο μόνο, απαιτείται η συναίνεση του έτερου συζύγου και, ελλείψει αυτής, δικαστική άδεια). Οι πράξεις διάθεσης ή η σύσταση βαρών επί της κοινής περιουσίας απαιτούν τη συναίνεση αμφοτέρων των συζύγων.
- Αραγονία: Σύστημα κοινοκτημοσύνης (*consorcio conyugal*), το οποίο ρυθμίζεται στα άρθρα 210 επ. του Κώδικα Τοπικού Δικαίου της Αραγονίας (*Código de Derecho Foral de Aragón*). Σύμφωνα με αυτό το καθεστώς, τα αποκτήματα ή τα οφέλη που αποκτά κάθε σύζυγος από την εργασία ή δραστηριότητά του ή ως απόδοση περιουσιακών στοιχείων καθίστανται κοινή περιουσία. Η προσωπική περιουσία κάθε συζύγου ουσιαστικά περιλαμβάνει την περιουσία που ο σύζυγος έφερε στον γάμο και την περιουσία που αποκτήθηκε κατά τη διάρκεια του γάμου από χαριστική αιτία ή σε αντικατάσταση προσωπικού περιουσιακού στοιχείου. Σε περίπτωση αμφιβολίας, τεκμαίρεται ότι η περιουσία ανήκει σε αμφοτέρους τους συζύγους από κοινού. Σύμφωνα με το αστικό δίκαιο της Αραγονίας, η περιουσία που αποκτήθηκε πριν από τον γάμο, συμπεριλαμβανομένης της κύριας κατοικίας, παραμένει προσωπική περιουσία, εκτός αν είχε συμφωνηθεί αναβολή πληρωμής του συνόλου του τιμήματος και αυτό καταβληθεί εξ ολοκλήρου από κοινούς πόρους των συζύγων μετά την τέλεση του γάμου. Ρυθμίζεται επίσης και το ζήτημα της ευθύνης στο πλαίσιο αυτού του καθεστώτος. Στην περίπτωση χρεών που βαρύνουν τον έναν σύζυγο μόνο, καταρχήν ευθύνεται μόνο αυτός ο σύζυγος ατομικά με την προσωπική του περιουσία εάν αυτή δεν επαρκεί, σε περίπτωση διενέργειας αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της κοινής περιουσίας για χρέη για τα

οποία δεν ευθύνονται και οι δύο σύζυγοι από κοινού, ο σύζυγος του οφειλέτη μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα διαφύλαξης της αξίας του μεριδίου του επί της κοινής περιουσίας, ζητώντας την εκκαθάριση της κοινής περιουσίας, αποκλειστικά για τον σκοπό του προσδιορισμού της αξίας που πρέπει να προστατευθεί, χωρίς να επέλθει λύση της κοινοκτημοσύνης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην Αραγονία, ο επιζών σύζυγος έχει δικαίωμα επικαρπίας (*usufructo viudal aragoné*), το οποίο, αν και κληρονομικό δικαίωμα, είναι παράλληλα και δικαίωμα προσδοκίας για όσο διάστημα ο έτερος σύζυγος βρίσκεται εν ζωή (*derecho expectante de viudedad*).

- **Καταλονία:** Περιουσιακή αυτοτέλεια [άρθρο 232 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας (*Código Civil de Cataluña*)]. Στο πλαίσιο αυτού του καθεστώτος, κάθε σύζυγος έχει δικαίωμα κυριότητας, απόλαυσης, διαχείρισης και ελεύθερης χρήσης της περιουσίας του. Εάν δεν είναι βέβαιο σε ποιον από τους δύο συζύγους ανήκει ένα περιουσιακό στοιχείο ή δικαίωμα, θεωρείται ότι ανήκει και στους δύο εξ αδιαιρέτου και κατά ίσα μέρη. Ωστόσο, τα κινητά που ανήκουν σε έναν εκ των συζύγων και που προορίζονται για προσωπική χρήση και δεν είναι ιδιαιτέρως μεγάλης αξίας, καθώς και τα στοιχεία που προορίζονται ειδικά για την άσκηση της επαγγελματικής του δραστηριότητας, τεκμαίρεται ότι ανήκουν στην αποκλειστική κυριότητα του εν λόγω συζύγου.
- **Βαλεαρίδες Νήσοι:** Περιουσιακή αυτοτέλεια [άρθρο 3 του Αστικού Κώδικα των Βαλεαρίδων Νήσων (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*), όσον αφορά τη Μαγιόρκα άρθρο 65 για τη Μινόρκα και άρθρο 67 για την Ίμπιζα και τη Φορμεντέρα]. Σύμφωνα με αυτό το καθεστώς, η περιουσία που ανήκει σε κάθε σύζυγο κατά τον χρόνο σύναψης του γάμου θεωρείται δική του προσωπική περιουσία το ίδιο ισχύει για την περιουσία που αποκτάται κατά τη διάρκεια του γάμου, ανεξάρτητα από τον τρόπο με τον οποίο αποκτήθηκε.
- **Ναβάρα:** Κοινοκτημοσύνη (*conquistas*) [νόμοι 87 και επ. του Νέου Κώδικα Νομοθεσίας της Ναβάρας (*Fuero Nuevo de Navarra*)]. Πρόκειται για ένα καθεστώς σύμφωνα με το οποίο τα αποκτήματα που εντάσσονται στην κοινή περιουσία περιλαμβάνουν (μεταξύ άλλων) τα περιουσιακά στοιχεία που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του γάμου ως αποτέλεσμα της εργασίας ή άλλης δραστηριότητας των συζύγων, καθώς και τα έσοδα και τις αποδόσεις τόσο της κοινής όσο και της προσωπικής περιουσίας. Η προσωπική περιουσία περιλαμβάνει τα περιουσιακά στοιχεία που ο σύζυγος απέκτησε από επαχθή αιτία πριν από τη σύναψη του γάμου, ακόμα και αν η κυριότητα περιήλθε σε αυτόν κατά τη διάρκεια του γάμου ή αν το τίμημα εξοφλείται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει με πόρους του έτερου συζύγου ή από την κοινή περιουσία ή κέρδη επί των αποκτημάτων που προέκυψαν πριν ή κατά τη διάρκεια του γάμου. Τα περιουσιακά στοιχεία που δεν έχουν καταχωριστεί ως προσωπική περιουσία τεκμαίρεται ότι αποτελούν κοινή περιουσία. Η οικία και τα έπιπλα υπόκεινται σε διαφορετικό καθεστώς, εφόσον αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια του γάμου ή αν το σχετικό τίμημα καταβλήθηκε εν όλω ή εν μέρει κατά τη διάρκεια του γάμου, ακόμη και αν ο τίτλος κτήσης τους ανάγεται σε χρόνο πριν από τη σύναψη του γάμου. Σε αυτή την περίπτωση, εάν το τίμημα εξοφλήθηκε αποκλειστικά από τον έναν σύζυγο μόνο, τότε τα στοιχεία αυτά θα αποτελούν τμήμα της δικής του προσωπικής περιουσίας. Εάν το τίμημα εξοφλήθηκε με πόρους από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν και στους δύο συζύγους, τα επίμαχα στοιχεία θα ανήκουν και στους δύο εξ αδιαιρέτου, κατά το ποσοστό που αναλογεί στην αντίστοιχη συνεισφορά έκαστου συζύγου. Εάν το τίμημα εξοφλήθηκε με πόρους από περιουσιακά στοιχεία ενός ή και των δύο συζύγων, επιπλέον των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν μέρος της κοινής περιουσίας, το αδιαίρετο ισχύει κατ' αναλογία της συνεισφοράς έκαστου συζύγου και των πόρων που αντλήθηκαν από την κοινή περιουσία. Ρυθμίζεται επίσης και το σύστημα της διαχείρισης και της ευθύνης όσο αφορά την κοινή και την προσωπική περιουσία. Στην περίπτωση προσωπικών χρεών, εάν τα προσωπικά περιουσιακά στοιχεία του οφειλέτη συζύγου δεν επαρκούν, ο πιστωτής μπορεί να επισπεύσει κατάσχεση κατά της κοινής περιουσίας, με την επίδοση κοινοποίησης και στον έτερο σύζυγο. Εάν ο τελευταίος δεν απαντήσει, η κοινή περιουσία κατάσχεται, και όταν ο οφειλέτης σύζυγος προβεί σε εξόφληση με δικούς του πόρους ή κατά την εκκαθάριση της κοινής περιουσίας, θεωρείται ότι έχει λάβει την αξία του μεριδίου του επί της κοινής περιουσίας. Ωστόσο, ο έτερος σύζυγος έχει τη δυνατότητα, εντός εννέα ημερών από την κοινοποίηση της κατάσχεσης, να ζητήσει, στο πλαίσιο της κατάσχεσης, να αντικατασταθεί η κοινή περιουσία από το υπόλοιπο που απομένει στον οφειλέτη σύζυγο από την εκκαθάριση της κοινής περιουσίας. Σε αυτή την περίπτωση, η κατάσχεση επιφέρει τη λύση της κοινοκτημοσύνης και την εκκαθάριση της κοινής περιουσίας, καθώς και την εφαρμογή, από αυτό το χρονικό σημείο και έπειτα, του καθεστώτος της περιουσιακής αυτοτέλειας.
- **Χώρα των Βάσκων:** Σε περίπτωση που αμφότεροι οι σύζυγοι διαμένουν στις πεδινές περιοχές Bizkaia, Aramaio ή Liodro, ο γάμος διέπεται από το τοπικό καθεστώς καθολικής κοινοκτημοσύνης (*comunicación foral de bienes*). Όταν μόνο ένας εκ των συζύγων έχει στενό δεσμό, υπό την έννοια της «τοπικής

ιθαγένειας», με τις πεδινές περιοχές Bizkaia, Aramaio ή Llodro, το καθεστώς εφαρμόζεται εφόσον ισχύει στον τόπο της πρώτης κοινής συνήθους διαμονής των συζύγων ελλείψει αυτής, εφαρμόζεται το καθεστώς του τόπου τέλεσης του γάμου. Στις άλλες περιοχές της Χώρας των Βάσκων, αν δεν υπάρχει συμφωνία μεταξύ των συζύγων, οι περιουσιακές σχέσεις των συζύγων διέπονται από το καθεστώς της κοινοκτημοσύνης αποκτημάτων (*sociedad de gananciales*), το οποίο προβλέπεται στον Αστικό Κώδικα [άρθρα 127 επ. του Τοπικού Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*)]. Σύμφωνα με το τοπικό καθεστώς της καθολικής κοινοκτημοσύνης, όλα τα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και μετοχές —ανεξάρτητα από την προέλευσή τους— που ανήκουν σε οποιονδήποτε από τους δύο συζύγους, με όποιον τρόπο και αν αποκτήθηκαν, ανήκουν και στους δύο συζύγους κατά ίσα μέρη. Αυτό ισχύει τόσο για την περιουσία που ο κάθε σύζυγος έφερε στον γάμο όσο και για την περιουσία που αποκτάται κατά τη διάρκειά του, ανεξάρτητα από την τοποθεσία στην οποία βρίσκεται. Παρά τον θεωρητικά καθολικό της χαρακτήρα, το πεδίο εφαρμογής της κοινοκτημοσύνης διαφέρει ανάλογα με την αιτία λύσης του γάμου. Συνεπώς, αν η λύση του γάμου επέλθει λόγω θανάτου ενός εκ των συζύγων και υπάρχουν τέκνα, ο χαρακτήρας της κοινοκτημοσύνης είναι καθολικός. Ωστόσο, αν ο γάμος λυθεί λόγω θανάτου ενός εκ των συζύγων και δεν υπάρχουν τέκνα ή αν λυθεί από άλλη αιτία (για παράδειγμα διαζύγιο), η κοινοκτημοσύνη περιορίζεται στα αποκτήματα ή στην περιουσία που αποκτήθηκε από επαχθή αιτία, ενώ εξαιρούνται τα περιουσιακά στοιχεία που κάθε σύζυγος έφερε στον γάμο και αυτά που αποκτήθηκαν με χαριστική αιτία.

- Γαλικία: Κοινοκτημοσύνη (*gananciales*) [άρθρο 171 του Αστικού Κώδικα της Γαλικίας (*Ley de Derecho Civil de Galicia*)].

2 Πώς μπορούν οι σύζυγοι να ρυθμίσουν τις περιουσιακές σχέσεις τους; Ποιες είναι οι τυπικές προϋποθέσεις στην περίπτωση αυτή;

Ναι.

Οι σύζυγοι μπορούν να ρυθμίσουν τις περιουσιακές τους σχέσεις με τρόπο ώστε να αποκλειστεί η εφαρμογή των συμπληρωματικών διατάξεων που αναφέρονται στο προηγούμενο ερώτημα. Για τον σκοπό αυτόν πρέπει να υπογράψουν προγαμιαία συμφωνία, η οποία περιβάλλεται τον τύπου του δημόσιου συμβολαιογραφικού εγγράφου (άρθρα 1280 και 1315 του Αστικού Κώδικα) και η οποία πρέπει να κατατεθεί στο ληξιαρχείο· την ημέρα υπογραφής της συμφωνίας, ο συμβολαιογράφος πρέπει να διαβιβάσει επικυρωμένο ηλεκτρονικό αντίγραφο του δημόσιου εγγράφου στον αρμόδιο ληξίαρχο, και αυτό καταχωρίζεται ως αποδεικτικό της σύναψης της οικείας συμφωνίας έγγραφο κατά την καταχώριση του γάμου [άρθρο 60 του νόμου περί ληξιαρχείου (*Ley del Registro Civil*)].

Οι σύζυγοι μπορούν επίσης να τροποποιήσουν το καθεστώς ρύθμισης των περιουσιακών τους σχέσεων κατά τη διάρκεια του γάμου, τηρώντας τις ίδιες τυπικές προϋποθέσεις (άρθρο 1331 του Αστικού Κώδικα) και εφόσον δεν προσβάλλονται δικαιώματα τρίτων (άρθρο 1317 του Αστικού Κώδικα).

Η ίδια δυνατότητα προβλέπεται και στις αυτόνομες κοινότητες που έχουν το δικό τους σύστημα αστικού δικαίου στο πλαίσιο του οποίου ρυθμίζεται ο γάμος: άρθρο 231 παράγραφος 10 και επόμενα άρθρα του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας άρθρο 3 του Αστικού Κώδικα των Βαλεαρίδων Νήσων όσον αφορά τη Μαγιόρκα και τη Μινόρκα (*capítulos*) και άρθρο 66 του Αστικού Κώδικα των Βαλεαρίδων Νήσων όσον αφορά την Ίμπιζα και τη Φορμεντέρα (*espolits*) άρθρα 125 επ. του Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων άρθρα 171 επ. του Αστικού Κώδικα της Γαλικίας άρθρο 185 του Κώδικα Τοπικού Δικαίου της Αραγονίας νόμοι 78 επ. του Τοπικού Κώδικα Αστικού Δικαίου της Ναβάρρας.

3 Υπάρχουν περιορισμοί στην ελευθερία καθορισμού των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων;

Οι σύζυγοι είναι ελεύθεροι να αποφασίζουν ποιο καθεστώς θα ρυθμίζει τις μεταξύ τους περιουσιακές σχέσεις και μπορούν να επιλέξουν να εφαρμόσουν οποιοδήποτε καθεστώς, μεταξύ όλων όσων προβλέπονται από οποιοδήποτε ισπανικό σύστημα αστικού δικαίου (τα οποία καθορίζουν λεπτομερώς αφενός το καθεστώς ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων ελλείψει σχετικής συμφωνίας και αφετέρου άλλα συστήματα τα οποία μπορεί να επιλέξουν οι σύζυγοι να εφαρμόσουν βάσει συμφωνίας) καθώς και από τους κανόνες δικαίου άλλων κρατών. Ωστόσο, δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να συμπεριλάβουν ρυθμίσεις που αντίκεινται στον νόμο ή στα χρηστά ήθη ή οι οποίες θίγουν την ισότητα των συζύγων όσον αφορά τα δικαιώματά τους (άρθρο

1328 του Αστικού Κώδικα και άρθρο 14 του ισπανικού Συντάγματος).

4 Ποιες είναι οι έννομες συνέπειες του διαζυγίου, του δικαστικού χωρισμού ή της ακύρωσης του γάμου στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Το καθεστώς ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων παύει με την ακύρωση του γάμου, τον δικαστικό χωρισμό και το διαζύγιο. Αυτό προβλέπεται σε διάφορες διατάξεις των διαφόρων καθεστώτων ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων (συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, του άρθρου 1392 του Αστικού Κώδικα που αφορά την κοινοκτημοσύνη και του άρθρου 1415 του Αστικού Κώδικα που ρυθμίζει το καθεστώς συμμετοχής στα αποκτήματα).

Όσον αφορά την κοινοκτημοσύνη, για την εκκαθάριση της περιουσίας ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (Ley de Enjuiciamiento Civil). Για όσο χρονικό διάστημα διαρκεί αυτή η διαδικασία, μεταξύ των συζύγων δημιουργείται ένα καθεστώς κοινωνίας δικαίωματος, διακριτό από τα άλλα καθεστώτα κοινοκτημοσύνης, που διέπεται από διαφορετικό νομικό καθεστώς, το οποίο παραμένει σε ισχύ καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της κοινωνίας, έως ότου, μέσω των διαδικασιών εκκαθάρισης-διανομής, κάθε ένας από τους συγκυρίους λάβει το ατομικό του μερίδιο επί της περιουσίας.

Το καθεστώς κοινοκτημοσύνης αποκτημάτων (sociedad de gananciales) μπορεί να εκκαθαριστεί με αμοιβαία συμφωνία σύμφωνα με τους κανόνες των άρθρων 1392 έως 1410 του Αστικού Κώδικα, η οποία συνάπτεται ενώπιον συμβολαιογράφου. Ελλείψει συμφωνίας των μερών, αρμόδιο είναι το δικαστήριο που εφαρμόζει τη διαδικασία που περιγράφεται στα άρθρα 806 και επόμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Στην περίπτωση του καθεστώτος περιουσιακής αυτοτέλειας, δεν είναι απαραίτητη η εκκαθάριση της συζυγικής περιουσίας, καθώς κάθε σύζυγος είναι κύριος της δικής του προσωπικής περιουσίας. Η περιουσία που ανήκει εξ αρχής και στους δύο συζύγους υπόκειται σε καθεστώς συγκυριότητας, το οποίο εξακολουθεί να ισχύει και μετά την ακύρωση του γάμου, τον δικαστικό χωρισμό ή το διαζύγιο, με την επιφύλαξη του δικαιώματος των συγκυρίων να ζητήσουν τη διανομή της (όπως συμβαίνει σε όλες τις περιπτώσεις συγκυριότητας).

5 Ποιες είναι οι συνέπειες του θανάτου ενός εκ των συζύγων στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Το καθεστώς ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων παύει και με τον θάνατο ενός εκ των συζύγων αυτό προβλέπεται σε διάφορες διατάξεις των διαφόρων καθεστώτων ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων (συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, του άρθρου 1392 του Αστικού Κώδικα που αφορά την κοινοκτημοσύνη, σε συνδυασμό με το άρθρο 85 του ίδιου Κώδικα, και του άρθρου 1415 του Αστικού Κώδικα που ρυθμίζει το καθεστώς συμμετοχής στα αποκτήματα).

Με την επιφύλαξη των όρων τυχόν διαθήκης του θανόντος συζύγου, προβλέπονται ορισμένα δικαιώματα του επιζώντος συζύγου, ανάλογα με τη νομοθεσία που διέπει την κληρονομική διαδοχή. Ομοίως, αν ο σύζυγος απεβίωσε αδιάθετος, ο επιζών σύζυγος έχει επίσης ορισμένα δικαιώματα στην κληρονομία.

Για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου:

Σε περιπτώσεις που το ζευγάρι είχε δεσμούς με περισσότερα από ένα κράτη, το εφαρμοστέο δίκαιο καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 650/2012. Στις περιπτώσεις που εφαρμοστέο είναι το ισπανικό δίκαιο, ενεργοποιείται η διάταξη του άρθρου 36 και συνεπώς εφαρμόζονται είτε ο Αστικός Κώδικας είτε οι κανόνες αστικού δικαίου των αυτόνομων κοινοτήτων, ανάλογα με τον ειδικό δεσμό που τυχόν είχε ο κληρονομούμενος με συγκεκριμένη αυτόνομη κοινότητα που διαθέτει δικό της σύστημα αστικού δικαίου που διέπει αυτά τα ζητήματα.

- Στις υποθέσεις κληρονομικής διαδοχής που δεν εμφανίζουν κανένα στοιχείο αλλοδαπότητας, ενώ η κληρονομική διαδοχή διέπεται από τους κανόνες αστικού δικαίου του τόπου με τον οποίο ο θανών είχε τον στενότερο δεσμό, υπό την έννοια της «τοπικής ιθαγένειας», κατά τον χρόνο του θανάτου του, τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται εκ του νόμου στον επιζώντα σύζυγο διέπονται από το ίδιο δίκαιο που διέπει τα έννομα αποτελέσματα του γάμου, με την επιφύλαξη, σε κάθε περίπτωση, της νόμιμης μοίρας των κατιόντων (άρθρο 16

και άρθρο 9 παράγραφος 8 του Αστικού Κώδικα).

Στη συνέχεια περιγράφονται αναλυτικά τα δικαιώματα του επιζώντος συζύγου στο πλαίσιο των διαφόρων συστημάτων αστικού δικαίου που ισχύουν στην Ισπανία, ανάλογα με το αν ο θανών είχε ρυθμίσει εκουσίως ο ίδιος τα ζητήματα κληρονομικής διαδοχής (κατά κανόνα με τη σύνταξη διαθήκης) ή αν απεβίωσε αδιάθετος.

- Αν ο θανών είχε συντάξει διαθήκη:

- Αστικός Κώδικας (εφαρμόζεται εκτός εάν εφαρμοστέα τυγχάνει η νομοθεσία της Αραγονίας, της Καταλονίας, των Βαλεαρίδων Νήσων, της Ναβάρρας, της Χώρας των Βάσκων, της Γαλικίας), ο οποίος προβλέπει ότι το ελάχιστο μερίδιο που δικαιούται ο επιζών σύζυγος ισούται με αυτό που θα λάμβανε σε περίπτωση που ο θανών είχε αποβιώσει αδιάθετος, δηλ. επικαρπία επί του ενός τρίτου της περιουσίας, εφόσον υπάρχουν τέκνα ή άλλοι κατιόντες. Εάν υπάρχουν μόνο ανιόντες, ο επιζών σύζυγος αποκτά δικαίωμα επικαρπίας στο ήμισυ της περιουσίας. Τέλος, εάν δεν υπάρχουν ούτε ανιόντες ούτε κατιόντες, αποκτά δικαίωμα επικαρπίας στα δύο τρίτα της περιουσίας (άρθρο 834 επ. του Αστικού Κώδικα).
- Αραγονία: Με τη σύναψη του γάμου εγκαθιδρύεται για κάθε σύζυγο δικαίωμα «επικαρπίας χηρείας» (*usufructo de viudedad*) επί του συνόλου της περιουσίας του συζύγου που αποβιώνει πρώτος (άρθρο 271 του Κώδικα Τοπικού Δικαίου της Αραγονίας). Οι σύζυγοι έχουν το δικαίωμα αυτό (το οποίο είναι εκ φύσεως δικαίωμα του οικογενειακού και όχι του κληρονομικού δικαίου) στο πλαίσιο του καθεστώτος κοινοκτημοσύνης της Αραγονίας, και το διατηρούν ακόμη και αν μεταγενέστερα μεταβληθεί η «τοπική τους ιθαγένεια», αποκλειομένης, σε αυτή την περίπτωση, της εφαρμογής της νόμιμης μοίρας που προβλέπεται στο κληρονομικό δίκαιο. Το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται στον επιζώντα σύζυγο και στην περίπτωση που ο θανών είχε την «τοπική ιθαγένεια» της Αραγονίας κατά τον χρόνο του θανάτου του.
- Βαλεαρίδες Νήσοι: στη Μαγιόρκα και τη Μινόρκα, αναγνωρίζεται καθολικό δικαίωμα επικαρπίας του επιζώντος συζύγου εφόσον οι γονείς του διαθέτη δεν είναι εν ζωή. Εάν οι γονείς του διαθέτη είναι εν ζωή, συνιστάται επικαρπία στα δύο τρίτα της περιουσίας και, αν υπάρχουν κατιόντες, στο ήμισυ αυτής (άρθρο 45 του Τοπικού Αστικού Κώδικα των Βαλεαρίδων Νήσων). Στην Ίμπιζα και τη Φορμεντέρα, ο επιζών σύζυγος δεν θεωρείται αναγκαίος κληρονόμος (*legitimario*).
- Καταλονία: ο χρεύσας σύζυγος που στερείται οικονομικών πόρων λαμβάνει το ένα τέταρτο της περιουσίας (άρθρο 452 παράγραφος 1 του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας). Ομοίως, αποκτά και άλλα δικαιώματα επί των κινητών και αντικειμένων προσωπικής χρήσης που του ανήκουν και που δεν αποτελούν μέρος της κληρονομιαίας περιουσίας (άρθρο 231 παράγραφος 30 του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας), καθώς επί της κοινής οικίας. Όσον αφορά ειδικά την κοινή οικία, ο επιζών σύζυγος αποκτά για ένα έτος το δικαίωμα διατροφής και οίκησης (*año de viudedad*), το οποίο συνίσταται στο δικαίωμα του επιζώντος συζύγου να εξακολουθεί να χρησιμοποιεί τη συζυγική οικία και να λαμβάνει διατροφή από την κληρονομιαία περιουσία για ένα έτος από τον θάνατο του διαθέτη (άρθρο 231 παράγραφος 31 του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας).
- Γαλικία: Ο επιζών σύζυγος αποκτά δικαίωμα επικαρπίας στο ήμισυ της περιουσίας [άρθρα 228 επ. του Αστικού Κώδικα της Γαλικίας (*Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*)].
- Ναβάρρα: Ο επιζών σύζυγος έχει δικαίωμα επικαρπίας (*usufructo de fidelidad*) επί του συνόλου της περιουσίας και των δικαιωμάτων που διέθετε ο προαποβιώσας σύζυγος κατά τον χρόνο του θανάτου του (υπό την προϋπόθεση ότι ο τελευταίος είχε την «τοπική ιθαγένεια» της Ναβάρρας κατά τον χρόνο του θανάτου του) (νόμος 253 του Νέου Κώδικα Νομοθεσίας της Ναβάρρας).
- Χώρα των Βάσκων: Ο χρεύσας σύζυγος ή ο επιζών σύντροφος σε σχέση καταχωρισμένης συμβίωσης έχει δικαίωμα επικαρπίας στο ήμισυ του συνόλου της περιουσίας του διαθέτη, εφόσον υπάρχουν κατιόντες. Εάν δεν υπάρχουν κατιόντες, έχει δικαίωμα επικαρπίας στα δύο τρίτα της περιουσίας (άρθρο 52 του Τοπικού Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων). Αυτό δεν ισχύει στην περιοχή της Ayala — στους δήμους Ayala, Amurrio και Okondo, καθώς και στους οικισμούς Mendieta, Retes de Tutela, Santcoloma και Sojoguti, που υπάγονται στον δήμο της Artziniega (άρθρα 89 του Τοπικού Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων), όπου ισχύει η ελευθερία σύνταξης διαθήκης. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται ούτε στις πεδινές περιοχές της Viscaya, Aramaio και Llodio, όπου η οικογενειακή περιουσία (*bienes troncales*) διέπεται από ειδικούς κανόνες (άρθρα 61 επ. του Τοπικού Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων).

- Εάν ο θανών δεν είχε συντάξει διαθήκη (εξ αδιαθέτου διαδοχή):

- Αστικός Κώδικας (εφαρμόζεται εκτός εάν εφαρμοστέα τυγχάνει η νομοθεσία της Αραγονίας, της Καταλονίας, των Βαλεαρίδων Νήσων, της Ναβάρρας, της Χώρας των Βάσκων, της Γαλικίας): Ο χρεύσας σύζυγος έχει δικαίωμα επικαρπίας στο ένα τρίτο της περιουσίας αν υπάρχουν τέκνα ή άλλοι κατιόντες,

στο ήμισυ της περιουσίας αν υπάρχουν μόνο ανιόντες, ενώ καλείται ως μόνος κληρονόμος σε περίπτωση που δεν υπάρχουν ούτε ανιόντες ούτε κατιόντες (άρθρα 834 επ. και άρθρο 944 του Αστικού Κώδικα).

- Αραγονία: Ο χρεύσας σύζυγος κληρονομεί τα περιουσιακά στοιχεία που δεν αποτελούν μέρος της οικογενειακής περιουσίας (bienes no troncales) αφού κληθεί η τάξη των ανιόντων, με την επιφύλαξη του δικαιώματος της επικαρπίας χρειάς που προβλέπεται και στο πλαίσιο της διαδοχής από διαθήκη, το οποίο διατηρείται σε κάθε περίπτωση (άρθρο 517 του Κώδικα Τοπικού Δικαίου της Αραγονίας). Ως οικογενειακή περιουσία νοούνται τα περιουσιακά στοιχεία που υπήρχαν στην οικία ή στην οικογένεια του θανόντος για δύο γενιές πριν από τη γενιά του θανόντος, ανεξάρτητα από την ακριβή προέλευσή τους και τον τρόπο κτήσης τους, καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία που ο θανών είχε λάβει μέσω χαρακτηριστικής δικαιοπραξίας από ανιόντες ή εκ πλαγίου συγγενείς μέχρι του έκτου βαθμού. Η περιουσία αυτή επάγεται σε συγκεκριμένους συγγενείς (parientes troncales) που καθορίζονται στο άρθρο 526 του Κώδικα Τοπικού Δικαίου της Αραγονίας.
- Βαlearίδες Νήσοι: Εφαρμόζονται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα, που αναφέρθηκαν ανωτέρω, ενώ στη Μαγιόρκα και τη Μινόρκα ο χρεύσας σύζυγος αποκτά καθολικό δικαίωμα επικαρπίας εφόσον οι γονείς του θανόντος δεν είναι εν ζωή, επικαρπία στα δύο τρίτα εάν οι γονείς του θανόντος είναι εν ζωή και στο ήμισυ εάν υπάρχουν κατιόντες.
- Καταλονία: Εάν δεν υπάρχουν κατιόντες, ο χρεύσας σύζυγος κληρονομεί το σύνολο της κληρονομιαίας περιουσίας πριν κληθούν οι ανιόντες του θανόντος (άρθρο 441 παράγραφος 2 και άρθρο 442 παράγραφος 3 του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας). Σε περίπτωση που η κληρονομιαία περιουσία επιμερίζεται μεταξύ του χρεύσαντος συζύγου και των τέκνων του θανόντος ή των κατιόντων τους, ο χρεύσας σύζυγος αποκτά καθολικό δικαίωμα επικαρπίας επί της περιουσίας (άρθρο 441 παράγραφος 2 και άρθρο 442 παράγραφος 3 του Αστικού Κώδικα της Καταλονίας).
- Γαλικία: Εφαρμόζεται το ίδιο καθεστώς που προβλέπεται στον Αστικό Κώδικα (άρθρο 267 του Αστικού Κώδικα της Γαλικίας).
- Ναβάρα: Ο σύζυγος κληρονομεί τα περιουσιακά στοιχεία που δεν αποτελούν μέρος της οικογενειακής περιουσίας αφού κληθούν τα αδέρφια και οι ανιόντες του θανόντος. Όσον αφορά την οικογενειακή περιουσία, ο επιζών σύζυγος έχει δικαίωμα επικαρπίας επί του συνόλου της περιουσίας και των δικαιωμάτων που διέθετε ο προαποβιώσας σύζυγος κατά τον χρόνο του θανάτου του (υπό την προϋπόθεση ότι ο τελευταίος είχε την «τοπική ιθαγένεια» της Ναβάρας κατά τον χρόνο του θανάτου του) (νόμος 304 του Νέου Κώδικα Νομοθεσίας της Ναβάρας).

Χώρα των Βάσκων: Όσον αφορά την οικογενειακή περιουσία, αλλά μόνον όσον αφορά την ακίνητη περιουσία που οι σύζυγοι/σύντροφοι είχαν αποκτήσει κατά τη διάρκεια του γάμου, κληρονόμοι είναι αμφοτέρωθεν οι σύζυγοι ή σύντροφοι σε σχέση καταχωρισμένης συμβίωσης (άρθρο 66 του Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων). Ο επιζών σύζυγος κληρονομεί τα περιουσιακά στοιχεία που δεν αποτελούν μέρος της οικογενειακής περιουσίας εφόσον δεν υπάρχουν κατιόντες (άρθρα 110 επ. του Αστικού Κώδικα της Χώρας των Βάσκων).

6 Ποια αρχή είναι αρμόδια να αποφαινεται στις υποθέσεις που αφορούν τις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων;

Αρμόδιο είναι το πρωτοδικείο (Juzgado de Primera Instancia) ενώπιον του οποίου εκδικάζεται ή εκδικάστηκε η ακύρωση του γάμου, ο δικαστικός χωρισμός ή το διαζύγιο ή ενώπιον του οποίου έχουν ή είχαν κινηθεί διαδικασίες για τη λύση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων για οποιονδήποτε από τους λόγους που καθορίζονται στους κανόνες αστικού δικαίου (άρθρο 807 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας).

Στις δικαστικές περιφέρειες στις οποίες λειτουργούν ειδικά δικαστήρια οικογενειακών διαφορών, αυτά επιλαμβάνονται των υποθέσεων που αφορούν τη λύση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων και την εκκαθάριση της συζυγικής περιουσίας, ακόμη και αν οι σχετικές διαδικασίες δεν κινούνται ως αποτέλεσμα ακύρωσης του γάμου, δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου.

7 Ποιες είναι οι συνέπειες των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων στις νομικές σχέσεις μεταξύ συζύγου και τρίτων;

Κατά γενικό κανόνα και σύμφωνα με το κοινό σύστημα αστικού δικαίου, το άρθρο 1373 του Αστικού Κώδικα προβλέπει ότι έκαστος σύζυγος ευθύνεται έναντι των τρίτων, με τη δική του προσωπική περιουσία, για τα χρέη που βαρύνουν τον ίδιον εάν η προσωπική του περιουσία δεν επαρκεί για την εξόφληση των χρεών, ο πιστωτής (τρίτος) μπορεί να επισπεύσει κατάσχεση της κοινής περιουσίας. Ωστόσο, ο μη οφειλέτης σύζυγος μπορεί να

Ζητήσει την αντικατάσταση της κοινής περιουσίας από το μερίδιο του οφειλέτη συζύγου επ' αυτής, στην οποία περίπτωση η κατάσχεση επιφέρει τη λύση της κοινοκτημοσύνης.

Διάταξη με παρεμφερές περιεχόμενο περιέχεται και στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας για τους σκοπούς της αναγκαστικής εκτέλεσης, σε περίπτωση που το χρέος είναι ατομικό αλλά την ευθύνη οφείλουν να αναλάβουν και οι δύο σύζυγοι από κοινού.

Ειδικότερα, προβλέπεται (στο άρθρο 1365 του Αστικού Κώδικα) ότι η κοινή περιουσία χρησιμοποιείται για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του πιστωτή (τρίτου) στην περίπτωση που αυτές προκύπτουν από υποχρεώσεις που ανέλαβε ένας εκ των συζύγων: 1) κατά την άσκηση της οικιακής εξουσίας ή τη διαχείριση ή τη διάθεση κοινής περιουσίας που του αναλογεί εκ του νόμου ή βάσει σύμβασης και 2) κατά τη συνήθη άσκηση της επαγγελματικής, καλλιτεχνικής ή εμπορικής δραστηριότητάς του ή κατά την τακτική διαχείριση της δικής του προσωπικής περιουσίας.

Παρεμφερείς διατάξεις περιλαμβάνονται και στον Εμπορικό Κώδικα (Código de Comercio), οι οποίες εφαρμόζονται στην περίπτωση που ένας εκ των συζύγων είναι έμπορος.

Όσον αφορά τη σύσταση βαρών ή τη διάθεση της κοινής περιουσίας, απαιτείται η συναίνεση αμφοτέρων των συζύγων, εκτός αν έχει περιληφθεί ειδική διάταξη περί του αντιθέτου σε προγαμιαία συμφωνία. Εάν η διάθεση γίνει χωρίς αντάλλαγμα (π.χ. δωρεά), η πράξη διάθεσης που διενεργείται από τον έναν μόνο σύζυγο είναι άκυρη.

Παρόλα αυτά, ο Αστικός Κώδικας προβλέπει, χάριν της ασφάλειας των συναλλαγών, ότι οι πράξεις διαχείρισης της περιουσίας και διάθεσης χρηματικών ποσών ή τίτλων είναι έγκυρες εφόσον έχουν διενεργηθεί από τον σύζυγο στο όνομα του οποίου είναι καταχωρισμένα και στην κατοχή του οποίου βρίσκονται.

Όσον αφορά την καταχώριση της ακίνητης περιουσίας, προκειμένου να καταχωριστεί το ακίνητο στο όνομα του έγγαμου προσώπου και το αποκτηθέν δικαίωμά του σε σχέση με τα ισχύοντα ή μελλοντικά δικαιώματα επί της κοινής περιουσίας, το όνομα του συζύγου και το καθεστώς ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων πρέπει να προσδιορίζονται με τρόπο που να επιτρέπει σε τρίτο που συμβουλευεται το μητρώο να λάβει γνώση αυτών. Εάν στο μητρώο δεν είχε καταχωριστεί καμία δήλωση σχετικά, καλόπιστος τρίτος ο οποίος αποκτά ακίνητο δυνάμει επαχθούς δικαιοπραξίας που κατάρτισε με το πρόσωπο που αναγράφεται στο μητρώο ως το πρόσωπο που έχει την εξουσία να προβεί στην εν λόγω μεταβίβαση, διατηρεί την κυριότητα του ακινήτου που μεταβιβάστηκε κατ' αυτόν τον τρόπο.

8 Σύντομη περιγραφή της διαδικασίας εκκαθάρισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, συμπεριλαμβανομένων του καταμερισμού, της διανομής και της ρευστοποίησης της περιουσίας, στο εν λόγω κράτος μέλος.

Η διαδικασία αυτή διέπεται από τα άρθρα 806 και επόμενα του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα βήματα:

α) Διενεργείται απογραφή των περιουσιακών στοιχείων που συνιστούν την κοινή περιουσία.

Αυτό μπορεί να γίνει ταυτόχρονα με τη διαδικασία ακύρωσης του γάμου, δικαστικού χωρισμού ή διαζυγίου ή τη λύση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, αν και στην πράξη η απογραφή ξεκινά αφού εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση περί λύσης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων.

Στη σχετική αίτηση πρέπει να περιλαμβάνεται πρόταση απογραφής. Ακολουθεί ακρόαση ενώπιον δικαστικού γραμματέα (Letrado de la Administración de Justicia), κατά τη διάρκεια της οποίας επιδιώκεται η από κοινού κατάρτιση καταλόγου απογραφής βάσει της πρότασης που είχε υποβληθεί. Σε περίπτωση διαφωνίας σχετικά με κάποιο περιουσιακό στοιχείο, διενεργείται ακρόαση ενώπιον δικαστή, ο οποίος λαμβάνει τη σχετική απόφαση· η εν λόγω απόφαση μπορεί να προσβληθεί με έφεση.

β) Εκκαθάριση.

Για να ξεκινήσει αυτό το στάδιο, η απόφαση περί λύσης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων πρέπει να καταστεί τελεσίδικη. Η διαδικασία αρχίζει με την υποβολή πρότασης εκκαθάρισης, ενώ στη συνέχεια τα μέρη

προσέρχονται ενώπιον δικαστικού γραμματέα, προκειμένου να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με την καταβολή αποζημίωσης από τον έναν σύζυγο στον άλλον και την κατ' αναλογία διανομή του υπολοίπου μέσω καθορισμού μερίδων της περιουσίας.

Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία, ορίζεται πρόσωπο αρμόδιο για τον καταμερισμό της περιουσίας, στο οποίο ανατίθεται η διενέργεια των πράξεων διανομής. Οι σύζυγοι έχουν τη δυνατότητα να αποδεχθούν ή να απορρίψουν την πρόταση που θα υποβληθεί εάν την απορρίψουν, η διαφωνία επιλύεται με δικαστική απόφαση, η οποία υπόκειται σε έφεση.

γ) Παράδοση των περιουσιακών στοιχείων και καταχώριση στο κτηματολόγιο.

Μετά την τελική έγκριση των πράξεων εκκαθάρισης και τον καθορισμό των μερίδων της περιουσίας, ο δικαστικός γραμματέας αναλαμβάνει να παραδώσει τα περιουσιακά στοιχεία και να αποστείλει τους τίτλους ιδιοκτησίας σε έκαστο σύζυγο.

Πέρα από αυτή τη διαδικασία, προβλέπεται ακόμα μία, απλούστερη διαδικασία, στο πλαίσιο της οποίας η εκκαθάριση πραγματοποιείται με αμοιβαία συμφωνία των συζύγων ή μεταξύ του επιζώντος συζύγου και των κληρονόμων του θανόντος, η οποία συνάπτεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα, ενώπιον συμβολαιογράφου.

Και στις δύο περιπτώσεις, εάν μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων που υπόκεινται σε εκκαθάριση περιλαμβάνονται και ακίνητα, καταχωρίζεται στο κτηματολόγιο αντίγραφο της απόφασης με την οποία εγκρίνονται οι πράξεις διανομής, η απόφαση με την οποία καθορίζεται η διανομή των περιουσιακών στοιχείων ή το δημόσιο συμβολαιογραφικό έγγραφο περί εκκαθάρισης της κοινής περιουσίας.

9 Ποια είναι η διαδικασία και τα έγγραφα ή οι πληροφορίες που απαιτούνται κατά κανόνα για την καταχώριση ακίνητης περιουσίας;

Οι πράξεις και τα συμβόλαια με αντικείμενο την κυριότητα και άλλα εμπράγματα δικαιώματα επί ακίνητης περιουσίας μεταγράφονται στο κτηματολόγιο. Πρέπει να περιβληθούν τον τύπο δημοσίου εγγράφου, το οποίο κατατίθεται στο αρμόδιο κτηματολόγιο του τόπου στον οποίο βρίσκεται το ακίνητο, και καταβάλλονται οι αναλογούντες φόροι και τέλη.

Το έγγραφο κατατίθεται στο πρωτότυπο και συνοδεύεται από πιστοποιητικό του ισπανικού ληξιαρχείου (εάν ο γάμος είχε καταχωριστεί σε αυτό) με το οποίο βεβαιώνεται η λύση των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων, ώστε να παραγάγει έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων. Εάν το πρωτότυπο έγγραφο είχε εκδοθεί εκτός της χώρας, πρέπει να επικυρωθεί δεόντως και, σε περίπτωση που το ζητήσει ο αρμόδιος υπάλληλος του κτηματολογικού γραφείου, να μεταφραστεί. Αυτό το καθεστώς δεν ισχύει για τα νομικά έγγραφα και τις δικαστικές αποφάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής ευρωπαϊκών κανονισμών, και που κυκλοφορούν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

■ Τελευταία επικαιροποίηση: 01/02/2023

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα